

Přizpůsobení nadace platné právní úpravě

Přizpůsobení nadací, založených podle dřívějších předpisů, platné právní úpravě nelze dosáhnout pouze pouhým přizpůsobením obsahu statutu současným požadavkům na jeho obsah, ale je nutno začlenit do vnitřních dokumentů nadace i ty změny, které nadační zákon předepisuje pro obsah zakladatelské listiny. Protože však zakladatelskou listinu již měnit nelze, je jediným dokumentem, který může takové přizpůsobení zprostředkovat, statut nadace.

Přizpůsobení nadací, založených podle dřívějších předpisů, platné právní úpravě nelze dosáhnout pouze pouhým přizpůsobením obsahu statutu současným požadavkům na jeho obsah, ale je nutno začlenit do vnitřních dokumentů nadace i ty změny, které nadační zákon předepisuje pro obsah zakladatelské listiny. Protože však zakladatelskou listinu již měnit nelze, je jediným dokumentem, který může takové přizpůsobení zprostředkovat, statut nadace.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 808/2002, ze dne 25.6.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci návrhu na povolení zápisu N. V., do nadačního rejstříku, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. F88970/98, o dovolání navrhovatelky proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. srpna 2001, č.j. 7 Cmo 771/99-33, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Napadeným usnesením potvrdil odvolací soud usnesení Krajského obchodního soudu v Praze ze dne 29.6.1999, č.j. F 88970/98-23, kterým tento soud zamítl návrh na povolení zápisu N. V. (dále též jen „nadace“) do obchodního rejstříku.

V odůvodnění svého usnesení odvolací soud uvedl, že navrhovateli je třeba dát za pravdu v tom, že soud prvního stupně v napadeném usnesení zcela pominul, že rozhodnutím správní rady nadace byl zčásti pozměněn upravený statut nadace a vycházel důsledně pouze z původního znění upraveného statutu, aniž by objasnil, proč nevycházel ze znění nového. Obdobně nepřihlížel k „Nadační listině“ pořízené Doc. MUDr. M. K., CSc., ve formě notářského zápisu dne 29.12.1998, aniž by se vypořádal s otázkou její právní relevance v případě postupu podle § 35 odst. 1 zákona č. [227/1997](#) Sb. (dále jen „nadační zákon“) za situace, kdy dosavadní nadace byla zřízena statutem. Pokud by tedy byl návrh na povolení zápisu nadace do nadačního rejstříku zamítnut pouze v důsledku tohoto pochybení soudu, musel by odvolací soud napadené usnesení zrušit. Tak tomu ale nebylo.

Jak vyplývá z důvodové zprávy k nadačnímu zákonu, bylo úmyslem zákonodárce odstranit komplexní úpravou nadací v nadačním zákoně nedostatky předchozí úpravy. Proto zákon podmínil další trvání nadací zřízených podle předchozí právní úpravy jejich přizpůsobením nadačnímu zákonu. Toto přizpůsobení se provádí úpravou statutu dosavadní nadace. Z účelu ustanovení § 35 odst. 1

nadačního zákona přitom nelze než dovodit, že úpravou statutu se nerozumí jen jeho přizpůsobení obsahovým náležitostem statutu nově zakládaných nadací, stanoveným v § 4 odst. 1 nadačního zákona, nýbrž též jeho přizpůsobení obsahovým náležitostem smlouvy či zakládací listiny (dále jen „nadační listina“), stanoveným v § 3 odst. 2 nadačního zákona, jimiž se jinak nadace zřizuje. Tím se dosavadní statut nadace vzniklé podle předchozích předpisů obsahově liší od statutu nadace vzniklé po účinnosti nadačního zákona, pro nějž platí pouze obsah statutu podle § 4 odst. 1 nadačního zákona a ostatní náležitosti jsou obsaženy již ve zřizovacím právním úkonu.

Z uvedeného nelze než dovodit, že zatímco podmínky pro poskytování nadačních příspěvků u nadací zakládaných po účinnosti nadačního zákona nemusejí být obligatorně upraveny již v nadační listině, je-li v ní určeno, že mají být upraveny až statutem, v upraveném statutu stanoveny být musejí.

Navrhovatelka proto oprávněně namítá, že upravuje-li v souladu s nadační listinou dané podmínky nadace vzniklá za účinnosti nadačního zákona až ve statutu, rejstříkovému soudu jejich posouzení nepřisluší. Je zde tedy určitá nerovnost, pokud jde o podmínky zápisu dosavadních nadací adaptovaných na nadace podle nadačního zákona a nadací nově zřízených podle tohoto zákona. Stejná nerovnost existuje i u nově zřízených nadací v závislosti na tom, zda podmínky pro poskytování nadačních příspěvků stanoví již v nadační listině anebo určí-li v ní, že mají být stanoveny až budoucím statutem.

V daném případě však je - podle přesvědčení odvolacího soudu - soud povinen úpravu těchto podmínek posuzovat, přičemž se závěrem soudu prvního stupně o její nedostatečnosti v upraveném statutu (a to i s přihlédnutím k jeho znění z 26.1.1999), nelze než souhlasit. Za jedinou konkrétní podmínku obsaženou v upraveném statutu (ať již pod bodem 3. druhého článku původního znění ze 16.12.1998 nebo pod bodem 6. pátého článku ve znění platném k 26.1.1999) lze pokládat ustanovení, že nadační příspěvky mohou být poskytovány formou hrazení studijních cest, účastí na kongresech, sympoziích, sjezdech a přednáškách, včetně hrazení studijních materiálů, všem zdravotnickým pracovníkům oddělení Interních klinik F. n. v M. a 2. lékařské fakulty U. K. Pokud jde o ostatní vytyčené cíle a úkoly nadace, není zřejmé, komu, na základě čeho a jakou formou mají být nadační příspěvky za účelem jejich dosažení poskytovány, kdo a na základě jakých kritérií o jejich poskytnutí rozhoduje, apod.

Ustanovení o účelovém vázání prostředků nadace jejími cíli a o možnosti jejich použití jen k těmto cílům, stejně jako ustanovení o povinnostech příjemce nadačního příspěvku použít jej pod sankcí jeho vrácení jen k určenému cíli a prokázat, jakým způsobem a k jakému účelu byl použit, nelze za podmínky ve smyslu ustanovení § 3 odst. 2 písm. i) nadačního zákona pokládat, neboť jsou stanoveny přímo zákonem, který výslovně požaduje, aby nadace podmínky poskytování nadačních příspěvků stanovila nad tato zákonná ustanovení. Ostatně, stejně váže použití majetkových prostředků nadace obecně a ve vztahu k příjemcům nadačních příspěvků, i na podmínky stanovené v zakládací listině a statutu nadace i samotný upravený statut nadace, aniž by takové konkrétní podmínky až na jedinou výjimku obsahoval.

Z uvedených důvodů odvolací soud potvrdil usnesení soudu prvního stupně jako věcně správné. Proti svému usnesení však připustil dovolání, když jeho právní významnost spatřoval v nerovnosti rozsahu soudem posuzovaných hmotněprávních podmínek zápisu nadací vzniklých za účinnosti nadačního zákona a nadací vzniklých podle dřívějších hmotněprávních předpisů, konkrétně úpravy podmínek

pro poskytování nadačních příspěvků.

Proti usnesení odvolacího soudu podala nadace V. dovolání. Z dovolání vyplývá, že odvolacímu soudu vytýká nesprávné právní posouzení věci.

V dovolání uvedla, že nesouhlasí s právním závěrem odvolacího soudu, že nadace založené podle dosavadních právních předpisů byly povinny odstranit nesoulad spočívající v tom, že v době jejich vzniku byla stanovena jiná pravidla pro obsah zakladatelské listiny, než stanoví nadační zákon, změnou stanov, která by do stanov zakotvila ta pravidla, která ukládá nadační zákon zakotvit do zakladatelské listiny a která v zakladatelských listinách sepsaných podle dosavadní úpravy chybí, a to pod sankcí zamítnutí návrhu na zápis nadace do nadačního rejstříku.

Tento výklad podle dovolatelky nemá žádnou oporu v zákoně, neboť zákon neukládá upravit zakladatelskou listinu v souladu s novou právní úpravou. Pokud zákon v jiných případech takovou změnu vyžaduje, stanoví to výslovně (např. požadavek úpravy zakladatelských listin obchodních společností do souladu se zněním obchodního zákoníku platným od 1.1.2001). Proto je třeba podle dovolatelky uvedené ustanovení vykládat tak, že statuty nadací je nutno upravit v souladu s požadavky nadačního zákona na obsah statutu.

Přitom odvolací soud opřel svůj výklad výhradně o důvodovou zprávu k nadačnímu zákonu, aniž vycházel z dikce zákona. Výklad odvolacího soudu považuje dovolatelka za nepřipustně rozšiřující.

Dovolatelka navrhuje, aby dovolací soud usnesení obou soudů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Podle části dvanácté, hlavy první, bodu 17., zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů, se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1.1.2001). O takový případ jde i v projednávané věci, když odvolací soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31.12.2000.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 239 odst. 1 občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“).

Vzhledem k tomu, že odvolací soud nevymezil právně významné otázky výrokem rozhodnutí, je dovolání přípustné pro všechny právní otázky, na nichž napadené rozhodnutí spočívá a jejich řešení bylo dovoláním zpochybněno (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 20.2.1997, sp. zn. ÚS 253/96, publikovaný v příloze sešitu č. 7, ročníku 1997 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Dovolatelka především nesouhlasí s právním závěrem odvolacího soudu, že nadace založené podle

dosavadních právních předpisů byly povinny odstranit nesoulad spočívající v tom, že v době jejich vzniku byla stanovena jiná pravidla pro obsah zakladatelské listiny, než stanoví nadační zákon, změnou stanov. Touto změnou je podle odvolacího soudu nutno začlenit do stanov ta pravidla, která ukládá nadační zákon začlenit do zakladatelské listiny a která v zakladatelských listinách sepsaných podle dosavadní úpravy chybějí, a to pod sankcí zamítnutí návrhu na zápis nadace do nadačního rejstříku.

Podle dovolatelky nemá tento výklad žádnou oporu v zákoně neboť zákon neukládá upravit zakladatelskou listinu v souladu s novou právní úpravou. Pokud zákon v jiných případech takovou změnu vyžaduje, stanoví to výslovně (např. požadavek úpravy zakladatelských listin obchodních společností do souladu se zněním obchodního zákoníku platným od 1.1.2001). Proto je třeba podle dovolatelky uvedené ustanovení vykládat tak, že statuty nadací je nutno upravit v souladu s požadavky nadačního zákona na obsah statutu.

Dovolatelka tvrdí ze odvolací soud opřel svůj výklad výhradně o důvodovou zprávu k nadačnímu zákonu, aniž vycházel z dikce zákona. Výklad odvolacího soudu považuje dovolatelka za nepřipustně rozšiřující.

Uvedená námitka dovolatelky není důvodná. Odvolací soud při výkladu posuzovaného ustanovení nevycházel pouze z důvodové zprávy, tj. nepoužil pouze výklad historický, jak tvrdí dovolatelka, ale vycházel především z účelu posuzovaného zákona, tj. použil výklad teleologický. S jeho závěry ohledně účelu posuzovaného ustanovení, stejně jako s jeho navazujícím výkladem, se odvolací soud ztotožňuje. Ke stejnému závěru lze ostatně dospět i výkladem logickým, neboť je-li účelem postupu podle § 35 odst. 1 zákona č. [227/1997](#) Sb. dosáhnout přizpůsobení nadací založených podle dřívějších předpisů platné právní úpravě nelze toho dosáhnout pouze pouhým přizpůsobením obsahu statutu současným požadavkům na jeho obsah, ale je nutno začlenit do vnitřních dokumentů nadace i ty změny, které nadační zákon předepisuje pro obsah zakladatelské listiny. Protože však zakladatelskou listinu již měnit nelze, je jediným dokumentem, který může takové přizpůsobení zprostředkovat, právě statut nadace. Na tom nic nemění to, že nadační zákon pouze obecně ukládá přiložit k návrhu na zápis nadace do rejstříku upravený statut nadace, aniž by výslovně specifikoval, co všechno má úprava obsahovat. Nadační zákon ostatně výslovně nestanoví ani to, že má být statut upraven v souladu s novou úpravou statutu. K tomu, jak má požadovaná úprava vypadat je třeba dospět právě výkladem posuzovaného ustanovení, jak to učinil odvolací soud.

K právní otázce nerovného postavení nadací vzniklých před účinností nadačního zákona a po jeho účinnosti, pokud jde o rozsah soudem posuzovaných hmotněprávních podmínek zápisu do nadačního rejstříku, odvolací soud uzavřel, že nerovnost postavení ve shora uvedeném smyslu neshledal. Závěr o tom, že zákon zakládá nerovnost subjektů v diskriminujícím slova smyslu - jak naznačuje v odůvodnění připuštění dovolání odvolací soud - by mohl být důvodem pro odchýlný výklad týkající se oprávnění rejstříkového soudu přezkoumávat platnost stanov navrhovatelky pouze tehdy, pokud by příslušné ustanovení zákona jakkoli omezovalo navrhovatelku v jejích právech.

Takový závěr by však v projednávané věci musel být založen na úvaze, že je právem subjektu, který požaduje povolení zápisu do nadačního rejstříku, porušit ustanovení § 3 odst. 2 písm. i) nadačního zákona a jestliže rejstříkový soud takovému porušení zabrání, zasahuje tím do práv tohoto subjektu. K takovému závěru však Nejvyšší soud nedospěl.

Protože právní posouzení věci co do řešení posuzovaných právních otázek je správné, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), dovolání podle § 243b odst. 1 o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)